

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ในสภาพปัจจุบัน การกิจกรรมบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงานประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปนั้น การกิจด้านการบริหารวิชาการ ถือว่าเป็นการกิจลักษณ์ของสถานศึกษา และถือเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการจัดการศึกษาที่บุคคลหลายฝ่ายต้องร่วมมือ ดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เดิมโตรเข็มเป็นผลเมืองที่มีคุณภาพ ของสังคม โดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ส่งผล ต่อผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตร กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 1) ต้องคล้องกับที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมธิราช (2547 : 91) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารวิชาการว่า เป็นหัวใจ ของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่นๆ นั้น มีความสำคัญในลักษณะเป็นงานสนับสนุน เพื่อให้งานวิชาการสามารถดำเนินการไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าว เป็นหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่ต้องร่วมมือกันในการบริหารงานวิชาการให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำและส่งเสริม สนับสนุน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนและทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน ในการดำเนินการภายในสถานศึกษา และมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของครู อันนำมาซึ่งผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเด้มตามศักยภาพ (ชาญชัย อาจินสมานาوار. 2548: 17)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน จะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การนิเทศภายใน สถานศึกษาเป็นการกิจสำคัญที่ส่งผลถึงคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตหลักของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรง เพราะหากจะรับรับการนิเทศ จากบุคลากรภายนอก อาจประสบปัญหาหรืออุปสรรคหลายด้าน เช่น ขาดแคลนบุคลากร หรือ

งบประมาณนี้ไม่เพียงพอ เป็นต้น (วิวัฒน์ ศรีจำรงค์. 2543 : 18) แต่การดำเนินงานนิเทศภายใน ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยแตกต่างกันไป ตามบริบท ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ สถานภาพหรือตำแหน่งหน้าที่ ของบุคลากรในสถานศึกษาที่ต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร และครู อาจมีมุ่งมองหรือมีความคิดเห็น ต่อสภาพหรือปัญหาการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาแตกต่างกัน และนอกจากสถานภาพ ของบุคลากรแล้ว ขนาดของสถานศึกษาที่จำแนกตามจำนวนนักเรียนนั้น ยังนับเป็นปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่ง ที่อาจส่งผลถึงความแตกต่างด้านสภาพหรือปัญหาในการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะจำนวนนักเรียน ส่งผลถึงจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา งบประมาณ ที่ได้รับ รวมถึง ปริมาณงานตามภารกิจที่สถานศึกษาต้องดำเนินงาน นอกจากนี้ ทั้งสองปัจจัย ดังกล่าว ยังอาจมีอิทธิพลร่วมกัน ได้ โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนข้อสันนิษฐานนี้ เช่น จากการศึกษาของประณพ เพชร์โร (2548 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง ต่อระดับการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวม และรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้าน การบริหารทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ โยภา ศรีงาม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1 และพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง ต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวม และรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ด้านการกำหนด วิธีการในการแก้ปัญหา และด้านการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับอนุมายให้ มีหน้าที่ และภารกิจในด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด 175 แห่ง จำแนกเป็น 2 ขนาด ตามกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2) ประกอบด้วย สถานศึกษานาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน จำนวน 113 แห่ง และสถานศึกษานาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป จำนวน 62 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2549 : 8) และจากการประเมิน คุณภาพ ในปีการศึกษา 2548 ที่ผ่านมา ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมิน เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยคณะกรรมการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบร่วมกับ สถานศึกษา

ในสังกัด มีมาตรฐานในด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐาน ด้านคุณภาพนักเรียน ได้ระดับคุณภาพเฉลี่ยร้อยละ 68 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2549 : 7) จากข้อเสนอแนะกล่าวบ่งชี้ว่า ยังมีสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 หลายแห่ง จำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลัก และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยตรง และในการบริหารวิชาการนั้น การดำเนินงานนิเทศ กากยใน ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจสภาพปัจจุห ความต้องการ การวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา การกำหนดทางเลือกเพื่อการพัฒนา การปฏิบัติการนิเทศ และการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง เป็นกระบวนการหรือวิธีการสำคัญยิ่ง เพราะถ้าหาก สถานศึกษา จัดให้มีการวางแผนและดำเนินงานตามระบบบันทึกภายในที่เหมาะสมทุกขั้นตอน ย่อมส่งผลทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผล ทำให้ผู้เรียน ซึ่งจะเป็นผลผลิตหลักของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 1)

นอกจากนี้ ในปีการศึกษา 2548 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นประจำต่อเนื่อง ทุกปีการศึกษา แต่ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 มีข้อมูลบ่งชี้ว่า ในรอบปีที่ผ่านมาดังนี้ มีสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เพียงบางแห่งเท่านั้น ที่สามารถจัดให้มีการดำเนินงานนิเทศ กากยในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2549 : 12) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ยังมีสถานศึกษาหลายแห่งที่มีปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็น ของปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้สถานศึกษา ไม่สามารถดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงสนใจทำการศึกษา เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์แก่น่วงงานด้านสังกัด ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้วางแผน กำหนดนโยบายหรือแนวทางสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพ

การดำเนินงานนิเทศภัยในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภัยใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร และขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายค้าน

2.2 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพของบุคลากร และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภัยใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายค้าน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภัยใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบุคลากรและขนาดสถานศึกษา ต่อระดับปัญหา การดำเนินงานนิเทศภัยใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายค้าน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำความแตกต่างในด้าน สถานภาพของบุคลากร และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภัยใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 7) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 มากำหนด เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 1 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 175 แห่ง จำนวน 2,215 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 175 คน และครู 2,040 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) คือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 329 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร และขนาดสถานศึกษา แล้วเทบบสัดส่วน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธี จับสลาก เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามต้องการ

5.3 ตัวแปร (Variables)

5.3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพของบุคลากรและขนาดสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2) ดังนี้

1) สถานภาพของบุคลากร จำแนกเป็น ผู้บริหาร และครู

2) ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น สถานศึกษานาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน) และสถานศึกษานาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป)

5.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอน徭 เขต 2 ตามขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 7) รวม 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ

2) ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา

3) ด้านการกำหนดทางเลือกเพื่อการพัฒนา

4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

5) ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอน徭 เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้ คือ

6.1 ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติตามกระบวนการราชการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ล่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครุทุกคนร่วมมือกัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครุอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น เต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย ภารกิจ 5 ด้าน คือ

6.1.1 ด้านการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ เกี่ยวกับการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการในการนิเทศภายใน กำหนดองค์ประกอบของ ความรู้ ความสามารถ ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครุ กำหนดเกณฑ์ความรู้ ความสามารถ และเขตติดต่อการนิเทศภายในของครุ กำหนดวิธีการ เครื่องมือ ระยะเวลาและการสร้างเครื่องมือ สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการในการนิเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำสารสนเทศ การสรุป รายงานสภาพปัจจุหา ความต้องการในการนิเทศ
ภายใน การเปรียบเทียบผลการทำงานกับสภาพความสำเร็จที่คาดหวัง และจัดลำดับความสำคัญ
ของประเด็นการนิเทศภายใน

**6.1.2 ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา หมายถึง การสร้างความตระหนัก
ให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาสู่เรียน การประเมินความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของครู การสำรวจเขตติดต่อครูต่อวิชาชีพครู การส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้แก่ครู และการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมวางแผน
การนิเทศภายใน รวมทั้ง การจัดครุเข้าสอนประจำชั้น ประจำวิชา**

**6.1.3 ด้านการกำหนดทางเลือกเพื่อการพัฒนา หมายถึง การนำข้อมูล สารสนเทศ
มาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนา การรวมรวมทางเลือกที่นำมาใช้พัฒนางานโดยการนิเทศ
ภายใน การนำแนวทางมาพิจารณาข้อดี ข้อเสียและความเป็นไปได้ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของครู
ในการกำหนดทางเลือกสำหรับการนิเทศภายใน การเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมและ
คณภาพของรับร่วมกัน และการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนางานนิเทศภายใน
รวมทั้ง การขอความร่วมมือสนับสนุนทางเลือกในการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

**6.1.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การกำหนดรายละเอียด ขั้นตอน แผนงาน
และปฏิทินการนิเทศภายใน การกำหนดแผนติดตาม ประเมินผลการนิเทศภายใน การแต่งตั้ง
ผู้รับผิดชอบ การมอบหมายงานให้แก่ผู้นิเทศ การจัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ
การประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมตามปฏิทินการนิเทศ
การบันทึกผลการนิเทศภายใน และการสนับสนุนในการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้เกี่ยวข้อง**

**6.1.5 ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง หมายถึง การสร้างความตระหนัก
ให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญของการประเมินผลการนิเทศภายใน การนำเครื่องมือ¹
ประเมินผลการนิเทศภายในไปใช้ การมีส่วนร่วมประเมินผลการนิเทศภายในของผู้รับการนิเทศ
การประเมินผลการนิเทศภายในของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนำผลการประเมินนิเทศภายใน
มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การซึ่งแสดงผลการประเมินแก่ผู้รับการนิเทศ
การรายงานผลการนิเทศแก่ผู้บังคับบัญชา การสรุปและรายงานผลการนิเทศภายใน และการสรุป
และเสนอแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายใน**

6.2 บุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2549

6.3 สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรืออันทนาก หน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 จำแนกเป็น

6.3.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2

6.3.2 ครู หมายถึง ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2

6.4 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ซึ่งจำแนกขนาดตามจำนวนนักเรียน เป็น 2 ขนาด ตามกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2) ได้แก่

6.4.1 สถานศึกษานาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

6.4.2 สถานศึกษานาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป

6.5 ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การมีอิทธิพลร่วมกันหรือมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน หรือการมีผลร่วมกัน ระหว่างสถานภาพของบุคลากร และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับปัญญา การดำเนินงานนิเทศภัยใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้วางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานนิเทศภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ในโอกาสต่อไป